Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САҢА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 115 (5471) | 1980 сыл. Балаҕан ыйын 22 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыната 2 харчы

ОТ ХОМУУРА ТҮМҮКТЭННЭ

Бэлэмнээннэ: *32855 т. от, 6360 т. сиилэс, 713 т. от мээккэтэ.*

Сүөһү иитиитигэр ситиһии аны сүөһүгэ сылаас кыстыгы тэрийиттэн, көрүүттэн-харайыыттан тутулуктаах.

Бука бары—сүөһү кыстыгын тэрийигэ!

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин 1980 сыл балаҕан ыйын 22 күнүнээҕи сводката

СОВХОЗТАР	Үлэлэр кини ахсаана	Звено ахсаана	Охсуу (гектар)	Кэбиһии (тонна)		Силлээбэ (бырыһыан)	Сиилэс (тонна)		Сенаж (тонна)		От мээккэтэ (тонна)	
				графин	туолла		график	туолла	график	туолла	график	туолла
Карл Маркс	—	—	14498	11000	11279	102,5	2900	2275	200	—	230	250
Субуруускай	40	3	10400	6500	6740	103,7	1600	1650	150	—	230	163
Эриик Эристиин	80	10	14111	8500	8875	103,3	2200	1360	200	—	240	300
«Чэрапчы»	282	14	10000	6400	6058	94,6	1600	1075	150	—	—	—
Оройуон үрдүнэн	412	27	49009	32400	32855	101,4	8300	6360	700	—	700	713

Государственнай статистика оройуоннаҕы инспектурата.

БЭСТВЕННАЙ сүөһүгэ ыарахтай аһылыгы соготуопкалааһын сыныйан тухуктанна. Пятилетка тухуктэдиккээх сылыгар оройуон уе совхоһо оттооһун былаанын аһарбылар, арай сорудаҕын «Чэрапчы» совхоз 342 тонналаах кыйбата. Онон оттооһун былаана оройуон үрдүнэн 101,4 бырыһыан туолла. Ол эрээри республика правительстватынан сүөһү аһылыгын бэлэмнээһиккэ тиэрдиллибит эбии сорудах 145 тонналаах толоруллубата. Сиилэбэ уонна былаана төһө да тролбатаҕын иһин, оройуон үрдүнэн насыыт сылгардаахар элбэх сиилэс соготуопкалаанна. От мээккэтин бэлэмнээһин сорудаҕа биһиги оройуоҥҥа ааҥ бастакынан аһарылынна. Маныаха ордук үчүгэйдик Эриик Эристиин аатынан, Карл Маркс аатынан совхозтар үлэлээтилэр.

Уопсайынан, сүөһүгэ аһылык саппаала баар буолла. Онон сүөһү быйылгы кыстыгын ситиһиилээхтик тураахайыахпыт, киһи бородууксуйатыгы биэриитин үрдэтиллибит кыстыкка төһө тролбатаҕын иһин, оройуон үрдүнэн насыыт сылгардаахар элбэх сиилэс соготуопкалаанна. От мээккэтин бэлэмнээһин сорудаҕа биһиги оройуоҥҥа ааҥ бастакынан аһарылынна. Маныаха ордук үчүгэйдик Эриик Эристиин аатынан, Карл Маркс аатынан совхозтар үлэлээтилэр.

Уопсайынан, сүөһүгэ аһылык саппаала баар буолла. Онон сүөһү быйылгы кыстыгын ситиһиилээхтик тураахайыахпыт, киһи бородууксуйатыгы биэриитин үрдэтиллибит кыстыкка төһө тэрээһиннээхтик кампэрбититтэн, сүөһүнү хайдах корорбутуттэн-харайарбытыттан, аһатарбытыттан быһаччы тутулуктаһа. Оттон совхозтарга биһиги баччатыгар диэри ыанньык ыһахтар, ыччат сүөһүлэр оннуларын буоллар, отунан, эбии аһылыгынан ситэ хааччыллан ыллыктэр. Ол гынноҕор, баалаан ыйа бүтэрэ кэдиҥээни кыайбат биримэ хааллыбытым үрдүнэн, үүт ыамын быллаана тролбанна ыһар, күн, нэдиэлэ аҕыам таҥнары түһэр.

Онон сүбү күннэрэ сүөһү бары группатын кыстык хотоннорго киллэртии ахсаан, отунан, сылаас эбии аһылыгынан хааччыйарбыт, ордук ыанньык ыһахтарга сиилэбэни күүскэ сиэтэрбит наада. Урукку сыллар курдук симэйэни туһаммакка таах хаалларыыны тохтоторга сүөх тустаахпыт. Кыстык бастакы күннэриттэн бары фермаларга сүөһүнү сылаас дуһан уулатыахтаахпыт, корруку-харайыыны күчэйэтэхпит. Онорго хас биирдии сүөһүттэн ирдэбили туруоруохха, контроллуу олохтуохха, эппиэтинэһи күүһүрдүөхха.

Орбитальнай комплекс бортугар

1980 сыл балаҕан ыйын 19 күнүгэр харабыыл командира Советскай Союз Геройа, СССР космонавт-летчига Юрий Романенко уонна чинчийээччи-космонавт, Куба Республикатын гражданина Арнальдо Тамайо Мендес састаабтаах норуоттар икки ардыларынааҕы экипаһынан салалтар «Союз-38» космическай харабыыл «Салют-6»—«Союз-37» орбитальнай комплексы кытары тиксиһиннэриллибиттэрэ.

«Интеркосмос» программатыгар сөп түбэһиннэрилэн ыытыллар сорудах сыалларынан салалтылаах котуу хаамыытыгар норуоттар икки ардыларынааҕы экипаж Советскай Союз уонна Куба Республикатын специалистарынан ырытыллан оноһуллубут чинчийиилэри уонна эксперименнэри толорутуоҕа. Сэттэ күн устатыгар космонавтар айылҕа ресурсаларын чинчийэр уонна тулалыыр айгэни үөрэтэр сыалынан Сир иһуурун кэтээн көрүөхтэрэ итиэннэ халыптыскаҕа устуохтара, космическай материаловедениеҕа уонна медико-биологическай чинчийиилэргэ эксперименнэри оҥоруохтара.

Орбитальнай научнай-чинчийэр комплекс бортааҕы системаларын сөптөөхтүк үлэлиилэр. Космонавтар табаарыстар Попов, Рюмин, Романенко уонна Тамайо Мендес дорообуйаларын туруга үчүгэй. Экипаж былаанныыбыт чинчийиилэрэ уонна эксперименнэри толорууга киирдэ.

(ССТА).

Съезкэ бэлэх мөлүйүөн буут

Алтайскай кыраайга Змеиногорскай оройуон Ленин орденнаах «Россия» колхоһа бастакылартан бириэдэстэрэ-ниэн пятилеткатыгы бары производственнай көрдөрүүлэргэ аһары толордо. Бойдоларын иһ кыахтарын аҕыйаан кэрэ баран, колхоз үлэһит дьоно ССКП XXVI съезһин чиэһигэр үрдэтиллибит социалистическай збэһэлиитин эрэлдэрэ уонна экспериментнэрэ толортуоҕа. Сэттэ күн устатыгар айылҕа ресурсаларын чинчийэр уонна тулалыыр айгэни үөрэтэр сыалынан Сир иһуурун кэтээн көрүөхтэрэ итиэннэ халыптыскаҕа устуохтара, космическай материаловедениеҕа уонна медико-биологическай чинчийиилэргэ эксперименнэри оҥоруохтара.

Орбитальнай научнай-чинчийэр комплекс бортааҕы системаларын сөптөөхтүк үлэлиилэр.

Космонавтар табаарыстар Попов, Рюмин, Романенко уонна Тамайо Мендес дорообуйаларын туруга үчүгэй. Экипаж былаанныыбыт чинчийиилэрэ уонна эксперименнэри толорууга киирдэ.

(ССТА).

Ис сүрэхтэн эҕэрдэлээһини

Табаарыстар Л. И. Брежнев уонна Ф. Кастро Рус «Салют-6»—«Союз-37»—«Союз-38» орбитальнай научнай-чинчийэр комплекс норуоттар икки ардыларынааҕы экипаһын космонавтары Попову, Рюмины, Романенконы уонна Тамайо Мендеһи научнай орбитальнай комплекс бортугар үлэ саҕаланыытынан ис сүрэхтэн эҕэрдэлээтилэр.

Космоска эһиги үлэҕит түмүктэрэ, диэн этиллэр эҕэрдэҕэ, наука уонна техника сайдыытыгар уларан кылааты киллэриэхтэрэ, СССР уонна Куба, бырааттыы социалистическай дойдулар барыларын норуоттарын хаһаайыстыбаларын соруктарын быһаарыыга кемнээһүөхтэрэ.

Табаарыстар Л. И. Брежнев уонна Ф. Кастро Рус космонавтарга нетүү программатын ситиһиилээхтик толорууну уонна төрөөбүт Сиргэ этэҥҥэ эргиллэн кэлиини баҕардылар.

ХОТОННОРГО КИИРДИЛЭР

Субуруускай аатынан совхоз Хатылытааҕы отделениетыгар бу ый 14 күнүттэн 307 маннык сүөһү уонна 270 ыанрэй кыстык хотоннорго киллэрилиннилэр. Итиэннэ Сугуллаанга уонна Лахалдыга түөрт хотонунан тураллар. Оттон 500-тан тахса субан сүөһү икки хотонунан алтыннык сагаттыгар миэстэлэрин булуохтара.

Ыанрэйдэргэ эбии аһылык бэриллэр.

И. ЧИЧИГИНЛРОВ.

ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТКИН КУОҺАРДА

Эриик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениетын «ЫБСЛКС 60 сылаа» комсомольскай-ыччат фермата коллектива оройуоҥҥа бинир бастыҥ үлэлээҕиэнэн биллэр. Эдэр ыанньыксыттар сыл аҕыс ыйыгар хас биирдии фуражнай ыһахтан 1905 кг, оттон сайыҥҥы ыйдарга 989 кг үрүҥ ыһаҕын ыытыллар. Киниилэр билигин да ити төтөлөрүйэ ыһыктыбатылар.

Манна эдэр коммунист Татьяна Ксенофонтова иккиэ ааҕар тыһыынчалаахтар куоталаһыыларыгар ыанньык күөҥҥэ тахсыста. Киин аҕыс ый устата фуражнай ыһах ахсыытын 2515 кг үүтү ыаһан, эбэһээталистибэтин куоһарда. Сыл түмүктээһэр диэри Татьяна ити ситиһиитин иччэтэр бэлэмнээтэ. Бу— отделениеҕа бастыҥ кордөрүү.

Д. ДМИТРИЕВ.

ОТДЕЛЕНИЕҔА БАСТЫҢ

Сезон устата опыттаах механизатор Д. К. Лукин салайар механизированнай ааҕардаах звеноота 400 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту соготуопкалыырга соруктаммыта. Киниилэр Эриик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениетын Таатта эҥэр алаастарыттан маршруттаһан үлэлээбиттэрэ.

Хоннохтоох отчуттар сорудахтарын 120 бырыһыан толорон, быллааны тахынан 81 тонна оту кэбистилэр. Онон хас биирдии киһиэхэ тиксэриэхэ иккиэ 43,7 тонна дорооһой аһылыгы баҕарбыт. Бу— отделениеҕа бастыҥ көрдөрүү.

А. АЛЕКСЕЕВ.

ССРС Верховнай Советын ынырыы

ССРС Верховнай Советын Президиума Советский Социалистическая Республикалар Сэюэтарын онус ынырыылаах Верховнай Советын тердус сессиятын 1980 сыл алтыныһы 22 күнүгэр Москва куораҥка ынырарга ууруах ылыннна.

(ССТА).

ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

ССРС Министрдэрин Советэ сынньалаҥ күнү 1980 сыл алтыннны 4 күнүнээҕи субуотаттан алтыннны 6 күнүнээҕи баниидиэньиэкпэ көһөрөргө ууруах ылыннна.

Партийнай олох: ОТЧУОТТАР—БЫЫБАРДАР

Тэрийэр, иитэр үлэ— көдьүүһүнэн

«Чурапчы» совхоз Кильэнкитээҕи отделениетын сыахтааҕы партийнай тэрилтэтин отчуоттуур-быыбардыыр мунньаҕар парт-бюро секретара И. П. Пономарев отчуотунай дакылаатын дьүүллэһиигэ сэттэ коммунист тыл эттэ.

Даҕатааҕа уонна кэпсэтиилэргэ партийнай тэрилтэ, кини бюрота отчуоттуур сылга партийнай-тэрийэр, политическэй-иитэр үлэни балачча ыытыбыттара бэлиэтэннэ. Партийнай мунньахтар, ССКП Устаабын көрдөбүллэриттэн сөп түбэһиннэрэн, бэйэ ахсын ыытыллыылара, олорго хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутуу боччумнаах боппуруостара кэмигэр дьүүллэһиллиилэрэ ситиһиллибит. Партбюро сыл устата эмиэ былааннаахтык үлэлээбит, 10 төгүл мунньахтаан барыта 21 боппуруоһу көрбүт.

Коммунистарга партийнай сорудахтары биэрэн толордоруу балачча бөҕөргөөтөммүт. ССКП чилиэннэрэ Яковлев М. И., Платонова Е. В., Дьячковская М. Р. уо. д. а. кииниэргэ сүктэриллибит сорудахтары бириэмэтигэр, үрдүк эппиэтинэстээхтик толороллор.

Общественнай тэрилтэлэр үлэлэрэ балачча сөргүтүллүбүт. Ордук бэлэмнээхтик, активнайдык дьахтар комитета (председатель Сорокоумова С. Н.) үлэлиир. Пенсионердар советтара, төрөппүттэр комитеттара эмиэ тыа сирин общественнай олоҕор кыһаҕана суохтук кытталлар.

Быйыл сайын сүөһү аһылыгын соҕотуопкалааһыныгар совхоз рабочайдара, нэһилиэк общественноһа хаһаайыстыбаннай тэрээһиннээхтик кыттан кэр от хомуурун сезонньаҕы былаанын 113 бырыһыан,—силэһин үүнүү сорудаҕа 110 бырыһыан толоруллубуттар. Кормовой культуралары үүннэриигэ отделениеҕа аналлаах звено тэриллэн хас биирдии киһититтэр 100-түү тонна сүмэһиннээх аһылык бэлэмнээммит. Общественнай сүөһү быйылгы кыстыгар бэлэмнээһини балачча эрдэттэн ыытыллыбыт.

Партийнай мунньахха кыттыылаах кэргэн баар ытаҕастарга, кэтүтүүлэргэ сиэрдээх принципиальнай кэпсэтии буолла.

Совхоз отделениета (управляющай Скрябин П. Н.) общественнай сүөһү ааспыт кыстыгын мөлтөхтүк тэрийэн, ордук сааскы ыйдарга сүөһүнү быһа түһэрэн, охторон олорон улахан хоромньуну таһаарбыта. Ити бөдөн итэҕэс сүөһү иитиитин былаанын тоҕуута эрэ буолбакка, сүөһүттэн бородуукусуйаны ылыыга эмиэ улахаһыык оҕуста. Ол курдук, быйыл ааспыт аҕыс ыйдар түмүктэринэн отделение былааннарын үүтү валовой ылыыга 72,4 бырыһыан, государствоҕа туттарыыга 74,7 бырыһыан, биир фуражнай ынахтан ыаһыыга 73 бырыһыан эрэ толорон улахан хааллары таһаардылар. Үүтү ылыыны үрдэтиигэ, ынах сүөһү торолкойдук төлөһүйүүтүн ситиһиигэ мэччирэҥ ыйдара толору көдьүүстээхтик кыайан туһаныллыбатылар.

Сүөһү кыстыгын бастакы декадаларыгар оройу ньирэйдэри, ыанар ынахтары көрүү-харайыы, эбии аһатыы быйыл даҕаны үчүгэйдик тэриллибэтэ. Ол буолларына үгүс ньирэйдэр быһа түһүүлэригэр, үүтү ылыы намтааһыныгар тиэртэ. 200-чэкэ ньирэй бачылааныгар дьэрэ бастайааннай көрөөччүлэргэ туттарыллыбакка бэстах үлэлиир, оннута суох ыччаттар ыаныыларыгар тураллар. Коммунистар кыстык тэрээһиннэгэр таһаарыллан эрэр итэҕэстэри отделение салалтата субу күннэргэ туоратары модьуйдулар.

Мунньахха Кытаанах-тааҕы эргиэн предприятиета (директор Потапов Н. В.) нэһилиэнньэни аһылык-таҥаһынан, атын да наадалаахтарынан хааччыйыыны өссө да тупсара илигэ, пятилеткатааҕы былаанын толорбот балаһыанньаламмыта бэлиэтэннэ.

Тэрийэр уонна иитэр үлэ биир боччумнаах итэҕэһинэн нэһилиэккэ общественнай бэрээдэги бөҕөргөтүү, буруйу оҥоруу утары охсуһуу билигин даҕаны ситэтэ суохтук ыытыллара буолар. Отчуоттуур сылга общественнай бэрээдэги курууһайдык кэһии, холуобунай буруйу оҥоруу чахчылара солгуы таһаарыллыыннылар. Арыгылааһын, оннон тэптэрэн партийнай, государственнай дьиссипилиинэни кэһии сорох коммунистар оттүлэриттэн таһаарыллара иинникинн туллуйуллуон сатаммат. Партийнай тэрилтэ, кини бюрота бу дьылааҕа болҕомтотун күүһүрдүөх, көрдөбүлүн үрдэтиэх тустаах.

Кэпсэтиилэргэ олохтоох орто оскуолаҕа производственнай үөрэхтээһиҥҥэ сөптөөх материальнай баҕа тэриллэ илигэ, оннооҕо совхоз оттүттэн кэмигэр наадалаах көмө оҥоһуллубата, оскуола быйыл учебниктарынан, атын да үөрэх малларынан ситэ хааччыллыбатаҕа ыйыллыыннылар.

Коммунистар партийнай бюро саҥа састааба кэлэр өттүгэр сүрүн болҕомтону тэрийэр уонна иитэр үлэ көдьүүһүн үрдэтиигэ уурарыгар туһаайан уураах ылыныннылар.

Партийнай бюро секретарынан И. П. ПОНОМАРЕВ, секретары солбуйааччынан С. Ф. ЛАЗАРЕВ талылыннылар.

Д. ДАВЫДОВА.

Сүөһүгэ—ичигэс кыстыгы!

ХОТОННОРГО КИИРДИЛЭР

Быйылгы сүөһү кыстыгар Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааҕы отделениетын салалтата бэлэмнэһиини үлэни эрдэттэн, балачча тэрээһиннээхтик ыыппытын түмүгэр билигин 438 ынах ыах, 497 ньирэй дьэ 10—15 күннэригэр хотонноргo киллэриллиннилэр. Кыстык Кутданан, Тыһыынчалаатынан барыта 7 көрүүһүнэн сүөһү группаларынан сүүмэрдэнэн туруоруллунна.

Сүөһүгэ эбии аһылык күннэ 18 тонна кэриитэ оҥоһуллаан сиэтиллэр. Ол, сүүньүнэн, убаҕас көөнньэрбэ. Ону таһынан быйыл сайын 10 гектарга турнепс үүннэрэн 32 тонналы ылбыттытын көөньэрбэҕэ кырбаан, булкуйан сиэтэбит. Эбии аһылыгы оҥорооччулар хотоннорунан састааптара чуолкайданан үлэлэрин саҕалаатылар.

Отделение быйыл сайын оттооһун былаанын толордо. Онон оту нуорматаан, эбии аһылыгы тиһигин быспакка оҥорон сүөһүгэ сиэттэххэ кыстыгы этэҥҥэ туоруур кыахтар баллаб диэххэ наада.

Билигин отделение үрдүнэн күҥҥэ 35 центнер, кэриитэ үүт ыанар. Ити былырыыҥҥы көрдөрүүттэн ордук эрээри өссө да бэйэбит холбутугар кыра. Фермаларга барыта 28 ыанньыксыт үлэлииллэриттэн сыл аҕыс ыйыгар 4-рэ эбэһээталистибэлэрин толорботулар. Ииниктээх киһилэр тардыналлара графиктарын ситэллэ эрэйиллэр.

Хотоннор ис монтаж-тыыр үлэлэрин Мугудай отделениетыттан аналлаах бириигэдэ кэлэн ыытта, түннүктэр сабыылара саҥардыллан оҥоһуллуннулар. Оттон электропроводкалар олус эргэрбиттэр эрээри, совхозка сүөһүнэн, кыайан уларытылла иликтэр, электролампа да кыайан көстүбэт.

Бу ыйга киирэн баран 3 ньирэй кэнньүнэн өллө, оттон субан сүөһү уонна ыанньык туруга үчүгэй аҕай.

Отделение бары үлэһиттэрэ онус пятилетка түмүктээһиннээх сылын кыстыгар биир да сүөһүнү эначирэппэккэ, сүөһүттэн ылыллар бородуукусуйа ахсаанын өссө эбэтэр, хааччыстыбатын тупсарар иниттэн бары күүстэрин уураллара наада.

Е. СЕРГЕЕВА.

Днепропетровскайдааҕы К. Е. Ворошилов аатынан комбайын оҥорор завод бородуукусуйалара — сүбүөкулэни хомуйар а л т а эрээттээх «РКС-6» бэйэтэ хаамар массыына уонна сүбүөкулэни тиэйэр «СПС-4,2»—бэркэ биһириэннилэр. ССКП XXVI съеһин достойнайдык көрсөргө бэлэмнэнэн комбайны оҥорооччулар онус пятилетка сорудахтарын валовой бородуукусуйа уопсай кээмэйигэр, хааччыстыба бастыҥ категориятыгар хапсар бородуукусуйаны оҥорон таһаарыыга уонна сорох атын көрүҥнэргэ 1980 сыл алтынньы 1 күнүгэр толорорго бэлиэрыммыттара. Завод былааны таһынан 302 «РКС-6» уонна 436 «СПС-4,2» комбайннары биэрилэ.

Снимоккэ: «СПС-4,2» тиэйээччилэри тыа сиригэр ыыталлар.

ССТА фотохроникэта.

ҮҮТ ЫАМА ӨССӨ НАМТААТА

Балаҕан ыйын 15—22 күннэринээҕи сводка

Совхоззар, отделениелар	Фур. ынах	Ыанар ынах	Күннээҕи валов, үүт (ц) 1979 с.	Күннээҕи валов, үүт (ц) 1980 с.	Күннээҕи үүт (1 ынахха) кг ф/ы	Күннээҕи үүт (1 ынахха) кг ыа/ы	Күннэ туттарар үүт (ц)	Төрөөбүт ынах	Сапт. ынах
Карл Маркс	1275	2072	—	132,0	5,5	6,3	128,0	1957	2762
Одьулуун	637	503	—	33,0	5,1	6,5	31,0	422	798
Болугур	467	437	—	27,0	5,7	6,1	27,0	511	570
Мугудай	652	603	—	36,0	5,5	5,9	35,0	524	772
Бахсы	609	529	—	35,0	5,9	6,8	35,0	500	622
Субуруускай	1377	880	—	48,7	3,5	5,5	44,7	990	1177
Хатылы	374	300	—	15,0	4,0	5,0	13,7	364	431
Болтоҥо	462	260	—	13,7	3,0	5,2	13,0	275	376
Соловьев	534	320	—	20,0	3,7	6,2	18,0	351	370
Эрилик Эристиин	1962	1720	—	92,4	4,6	5,3	86,0	1614	2060
Хоптоҕо	540	465	—	29,0	5,3	6,2	29,0	413	584
Хадаар	488	446	—	26,0	5,3	5,8	20,0	444	530
Хайахсыт	460	409	—	21,4	4,6	5,2	21,0	329	506
Чакыр	474	400	—	16,0	3,3	4,0	16,0	428	400
«Чурапчы»	1369	1018	—	53,3	3,8	5,2	53,3	1002	1545
Сылаҥ	748	518	—	28,3	3,7	5,4	28,3	492	725
Кильэгки	331	250	—	12,5	3,6	4,8	12,5	250	461
Арыылаах	295	250	—	12,5	4,0	4,8	12,5	260	359
Оройуон үрдүнэн	7083	5690	—	326,4	4,6	5,7	312,0	5563	7466

Ааспыт биир нэдиэлэҕэ мэччирэҥ ыйдара бүтэллэр, кыстык саҕаланар. Оройуон үрдүнэн ааспыт нэдиэлэҕэ 286 тонна үүт ыанна, ол иһиттэн 228 тоннаты государствоҕа туттарыллынна. Ити бу кинилэриттэн валовойунан 44, государствоҕа атыылааһыныгар 41 тоннанан намыһах. Совхоззарга 67 ынах уоллардыынна. Ааспыт нэдиэлэ саҕаланыытыгар кунтэ валовойунан 36,3 тонна үүт ыаммыт эбит буоллаҕына, бас-кыһыанныгар кун 32,1 тонна ылылынна.

Субу күннэргэ ыанньыктар ачыкдара даҕаны хотонно киирэ иликтэр. Онон бэрт түргэнник кыстыыр хотонноругун буллартыы, эбии аһылыгынан хааччыйа охсуохха, сииһэни кууска сиэтиэххэ, оту биэрииги саҕалыахха. Наада буолар комбикорму суол күһүҥҥү хаабыытын иннинэ тиэйэргэ кыһалыахха.

Бу нэдиэлэнэн үһүс кварталы түмүктэнэр. Оттон арыы сыахтара, отделениелар квитанцияларыы олус хойутатан киллэрэллэр. Ити итэҕэһи көннөрө, үүт ыамын чуолкайдыы охсуохха. Учуокка киирэ илик ис наадаҕа тутталлыбыт үүтү, сүөгэйи, арыыны учуоттаан киллэрэ туохха. Отделениелар салалталара, специалистара арыы сыахтарын кытта ахсааннарын быһаарсаллара наада.

Күһүҥҥү уотууга совхоззар отделениелара сүөһүнү өссө даҕаны туруоралар, эбии аһата иликтэр, нэһилиэнньэттэн сүөһүнү атыылааһын олус бытааннык барар.

Онон мэччирэҥ бу тиһэх нэдиэлэтигэр кыстык бары боппуруостарыгар быһаарыллаах быһаһаллар ылыллыах тустаахтар.

СҮННЬҮНЭН БЭЛЭМНЭР

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениета общественнай сүөһүгэ быйыл 2500 тонна дороххой аһылыгы бэлэмниир сорудаҕын өссө балаҕан ыйын 8 күнүгэр толоро баран, эбии 180 тонна оту соҕотуопкалыырга соруктаммыта. Ол эрээри сыл ахсын сут-кураан дьыллар кыһарҕаннарыгар мүккүллүбүт дьон быйылгы от дьылбыйаҕын сөмсүһүүгэ дьүккүөрдээх үлэлэрин түмүгэр, отделение субу күннэргэ 2800 тонна бастыҥ хааччыстыбалаах оттоох кыстыгы көрсөр.

Быйыл икки бириигэдэнэн 1700 ынах сүөһүнү кыстатыахтаахтар. Балаҕан ыйын 15 күнүгэр диэри Кураанах Эбэ, Томтор сайылыктарыттан маныык ынахтары кыстык фермаларга көһөртөөтүлэр. Аҥхай сайылык Ламааарыкыга отордообута 20-чэ хонно. Ураах Үрдүгэр 289 боруосҕу өссө бу ый сонгатыгар оннуларын булбуттара.

«Сардаана», «Молодежнай», «Кэскил» комсомольскай-ыччат фермаларыттар уопсайа 720-чэ ыанньык, «Саһарҕа» комсомольскай-ыччат коллективыгар үс хотонугар 270-чэ боруосҕу, тыһы тыһаҕастар, тиигэһэлэр түс-түһүнэн туруохтара. Өрөмүөн үлэлэрин 7 киһилээх бастайааннай звено сүнньүнэн бүтэрдэ, быстах үлэлэр ситэриллэллэрэ хаалла. Онон сүөһү бары группалара ити аатамаммыт хотонноргo киллэриллиннилэр. Аһаас хотонун өрөмүөнэ ситэ илик. Манна барыта 340-ча төрүүр тиһэҕэ уонна тыһаҕас кыстыахтаах. Субу күннэргэ В. В. Лыткин салайааччылаах 32 киһилээх бастайааннай звено өрөмүөн үлэтин ыытар. Киһилэр балаҕан ыйын 25 күнүгэр бу объегы бүтэрэр соруктаахтар.

Толоон бириигэдэтигэр ньирэйдэри өссө бу ый 5 күнүгэр хотонно киллэрбиттэр. Билигин киһилэргэ күҥҥэ икки килограмм от уонна биирдии килограмм комбикорматтан бэлэмнэммит эбии аһылык бэриллэр, итини таһынан күнүһүн мэччирэҥи туһаналлар.

Кыстык фермаларга итэс үлэһиттэр сүүмэрдэннилэр. Субу күннэргэ күрүөхаһаа тутуулара, долборуктары оҥоруу үлэлэрэ ситэриллэр, х о т о н н о р хара сыбахтара ыытыллар. Кыстык ыйдарыгар оройуоҥҥа ыҥырыылаах бириигэдэлээх бу отделение общественнай сүөһүнү сүнньүнэн ити курдук онуларын булларда. Билигин сүөсүһүттэргэ кыһыҥҥы ыйдарга сорудахтар тиэрдиллэллэр, эбэһээталистибэлэр ылыналлар.

Бахсылар ити курдук тэриниэн быйылгы кыстыкка биир да сүөһүнү эначирэппэт, киниттэн ылыллар бородуукусуйаны үрдэтэр бигэ быһаарыныылаахтар.

П. ИННОКЕНТЬЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай зоотехнига.

ХАҺЫАТ АНАЛЛААХ ТАҺААРЫЫТА

ЧУРАПЧЫ ЭДЭР СААҺА

ССКП XXVI съеһин достойнайдык көрсөр иһин бүттүүн норуот хамсааһыныгар — комсомолецтар уонна ыччаттар эдэр эрчимнэрин, булугас өйдөрүн, ахсаабат дьулуурдарын!

БИҺИГИ ҮЛЭБИТ, ТҮБҮКПҮТ

ЫБСЛКС райкомун тэрийиитинэн соторутааҕыта оскуолалардааҕы комсомольскай актив үс күннээх үөрэҕэ буолан ааста. Онно кыттыыны ылбыт сорох үөрэнээччилэри биһиги корреспонденппыт көрсүһэн кэпсэтэ сырытта. Оҕолор сайыҥҥы сынньалаҥҥарын туһунан, оскуолаларын олоҕуттан кэпсээбиттэрин манна аҕалан бэчээттиибит.

Маша ЛУКОВЦЕВА (Хадаар оскуолата):

— Биһиги быйыл сайын учууталбыт М. И. Алексеева салалтатынан «Юннаттар» үлэ уонна сынньалаҥ лааҕырыгар сырыттыбыт. Пришкольнай учаастакпытыгар оҕурсу, помидор, хаппыыста, хортуоппуй о. д. а. үүнээйилэри үүннэрбиттэрэ. Күн ахсын олору көрдүбүт-харайдыбыт. Субуотаттан субуотаҕа оҕурсубутун быһарбыт онтукабытын тута нэһилиэнньэҕэ атыыга таһааран испиттэрэ. Сайыҥҥы үлэбит оскуолабытыгар «Үүнүү» бырааһынньыгынан түмүктэнээччи. Онно бэйэбит үүннэрбит астарбытынан табаарыстарбытын, учууталларбытын күндүлээччибит.

Надя ЕФИМОВА (Амма):

— Дьүөгэлэрбит и н э э н тэрдүө буолан сайын Халбаһыкы фермаларыгар ынахсыттары солбуйан үлэлээтибит. Биһиги иккилии буолан 16—17-лии ынаҕы туттубут. Былырыын эмиэ үлэлээбит буоламмыт олус мараарыппатахпыт. Ол эрээри быйыл дьаҕаны ыанньыксыт идэтин кистэлэҥнэрин салгыы биллибит. Онуоха биһиэхэ фермабыт старшайа М. Д. Игнатьева улахаҥҥык көмөлөстө.

Биһиги комсомольскай тэрилтэбитигэр активнайдык ситэ үлэлээбэт диэн саныыбын. Секретарь үксүгэр бэйэтэ эрэ сүүрэр. Онон быйыл активнай аналыгар эппиэттиир ыыва үлэлиирин ситиһэ сатыахпыт. Ону таһынан оскуолабытыгар ыытыллар дьаһаллар ис хоһооннорун бэйэлэрин олорго үөрэнээччилэр активнайдык кыттыыларын хааччыйыахтаахпыт.

Валя ФЕДОТОВА (интернат-оскуола):

— Сайын биирги үөрэнэр табаарыстарбыттыын үлэлиир үчүгэй баҕа буолла дии. Ол эрээри биһиги оскуолабытыгар оннук усулуобуйа ситэ тэриллибит диэн саныыбын. Үлэ уонна сынньалаҥ лааҕырын баланнаабатыппыт ордук буолла да, ол быйыл лааҕына сүүһүҥэр турбата. Үөрэнээччилэр сайын тоһо да дьиэлэригэр тарҕасталлар, лааҕыр тэрийбит буоллар, баҕалаахтар элбэх буолуо этилэр.

Биһиэхэ дьаҕаны үөрүүлээх бэчээрдэргэ, ордук массабай эрэ чааһыгар оҕолор кыттыылара баар. Дьиҥинэн ис хоһоонун үчүгэйдик толкуйдаан оҥордоххо, ханнык баҕарар бэчээр активнайдык барыан сөп.

Гоша НОВГОРОДОВ (Хатылы):

— Хатылы үөрэнээччилэрэ сайын ахсын оттооһуҥҥа активнайдык көмөлөһөллөр. Быйыл дьаҕаны оннук буолла. Мин Г. Г. Кривошапкин салайбыт механизированнай ааҕардаах звенотугар үлэлээтим. Биһиги 15-һэ буолан 70-тан тахса оту туруордубут.

Оскуолабытыгар комсомольскай тэрилтэбит биир сүрүн соругунан «Комсомольскай албан аат музейын» салгыы байытыы буолар. Комитеппыт музей советын кытта ыкса сибээстэһэн үлэлииргэ дьулуһар. Ол эрээри биһиэхэ атын оскуолалар комсомолецтара ситэ көмөлөспөттөр. Кинилэр музейга оскуолаларын комсомольскай тэрилтэлэрин туһунан матырыйааллары хомуйан ыытыахтаах этилэр.

Коля ПЕТРОВ (Дириҥ):

— Үөрэнээччилэр биһиэхэ совхозка көмөлөрө улахан. Биһиги быйыл тохсус буолан учууталбыт С. Е. Федосеев салалтатынан үлэ уонна сынньалаҥ лааҕырыгар балачча үчүгэйдик үлэлээтибит. Илиибит оттоон уопсайа 50-ча тонна оту кэбиһэн туттардыбыт. Олорор дьиэ суох буолан быйыл эмиэ балаакаларга олордубут. Баазаны тутуу бытаарда, ону ситэрэ охсуохха наада этэ. Отчоҕо үөрэнээччилэр үлэлэрэ эссэ таһаарыылаах, сынньалаҥҥара интэриэһинэй буолуо этэ.

Быйыл атырдьах ыйын 31 күнүгээҕи нүөмэригэр «Эдэр коммунист» хаһыат «Кырдьаҕас саллаат туохтан үөрэрий уонна туохтан хомойоруй» диэн тэбэлээх ыстатыйаны бэчээттээбитэ. Онно баар итэҕэстэри комсомольскай тэрилтэлэр туоратар эбээһинэстээхтэр. Ол иннинэн сэрии уонна үлэ ветераннарыгар көмөбүтүн тупсарарбыт наада.

Снимокка: комсомольскай актив үөрэҕин кыттыылаахтарын бөлөҕө.

П. Оконешников фотота.

Комсомолга отчуоттар-быыбардар

ДЬОҔУС ТЭРИЛТЭ ЭЛБЭХ ИТЭҔЭҺЭ

ДИРИҤ. Хоптоҕотооҕу «Эрчим» уонна Дириҥ сыахтааҕы комсомольскай тэрилтэлэр иккиэн 112 чилиэннээхтэр. Онтон отчуоттуур-быыбардыыр мунньахха баара эрэ 68 киһи сырытта. Суох дьонтон 11-рэ биллибэт биричиинэнэн кэлбэтэхтэр. Комсомольскай уопсай мунньахтар сыл устата 7-тэ эрэ ыытыллыбыттар. Онно дааҕаны сылдьыы мөлтөх. Бу туһунан мунньахха Лампа ферма ыанньыксыта О. Протодьяконова этэ. Ис-сокуонай үлэ мөлтөҕүн түмүгэр уонтан тахса комсомолец усуонуостарын да ситэ төлөөбөккө иһэллэр. Бүтүн сыл устата тэрилтэ биир да киһини үүммэтэ.

Сыахтааҕы комсомольскай тэрилтэлэр оскуолатааҕы комсомольскай тэрилтэлэргэ көмөлөспөттөрүн, сибээһэ суох үлэлээбиттэрин комсомолецтар итэҕэс быһыытынан билиннэрдилэр уонна ону туоратарга туһаайан урут комитет састаабыгар суох шефтэһэр үлэни тэрийэр сектора таллылар.

Ленинскэй политаттестация комсомольскай коллектив тоһо чаҕылынын, өйө-санаата, үлэ-хамнас өттүнэн хайдаҕын көрдөрөр аналлаах. Онтон бу коллективтан 11 киһи бу аттестацияны кыайан барбатылар. Комсомолецтар бары тустаах былааннара суох үлэлээн кэлбиттэр. П. Коракина салайааччылаах комсомольскай прожектор биир эрэ рейдэни оҥорбут. Сыл устата истиэнэ хаһыатын биир да нүөмэрэ таһаарыллыбатах.

Икки комсомольскай-ыччат ферматтан Лампата үүт маҥыыр 8 ый түмүгүнэн 80 центнер иэстээх иһэр. Ынахтар уолуулара хайыы-үйэ саҕаланна. Бостууктар мөлтөхтөрүгэн, ынахтар сүтэллэр, сиргэ хомоллор. Онтон Бөһөмө ферма ыччаттара аҕыс ый түмүгүнэн былааннарын таһынан 110 центнер үүтү ордук ыан, сылааҕыларын болдьоҕун иннинэ толорору ситистилэр.

Сайын от хомуурутар 4 комсомольскай-ыччат звено тэриллэн үлэлээтэ. Кинилэртэн С. Сидоров салайар механизированнай ааҕардааҕа сезоннааҕы былаанын 120 бырыһыан толордо.

Комсомолецтар культурнай-массабай уонна спортивнай үлэлэр отчуоттуур кэмҥэ балачча тэрээһиннээхтик ыытыллыбыттарын билиннэрдилэр. Баскетболга, волейболга табаарыстыы күрэхтэһиилэр тэриллиннилэр, ыччаттар оройуоҥҥа ыытыллар спортивнай күрэхтэһиилэргэ да кыһалҕана суохтук кыттыннылар.

Сыахтааҕы комсомольскай тэрилтэ секретардарынан *М. Н. Готовцева* (Дириҥнээҕигэ), *Н. Н. Хоютанов* («Эрчимҥэ») талылыннылар.

x x x

МЭЛДЬЭХСИ. Маннааҕы сыахтааҕы комсомольскай тэрилтэтэ 18 чилиэннээх. Отчуоттуур-быыбардыыр мунньахха секретарь Е. Пестрякова дакылаатынан комсомолецтар кохтоохтук дьүүллэстилэр.

Тэрилтэ тоһо да дьоҕус буоллар, тыа сирин общественнай олоҕор, совхоз производствотыгар активнайдык кыттар. Үлэни Дириҥнээҕи народнай театр уонна оҕо музыкальнай оскуолата «Сардаана» комсомольскай-ыччат фермаҕа кытта шефтэһиитэ биллэрдик сэргэхситтэ. Шефтээхтэр хардарыта тематическай бэчээрдэри, спортивнай күрэхтэһиилэри ыыталлар. Ааспыт сылларга тэҥнээтэххэ, үлэ дьиссипилиинэтэ тупсута, комсомольскай уставы толоруута бэрээдэктэннэ. Ол эрээри Устаап быһыытынан ый ахсын ыытыллыахтаах комсомольскай мунньахтар бириэмэтигэр ыытыллыбаттар. Комсомолецтар полит-үөрэххэ сылдьыылара мөлтөх. Инники өттүгэр бу итэҕэстэр туоратыллаллара наада.

П. БОРИСОВА,
ЫБСЛКС райкомун инструктора.

Хаалыылааҕа суох үлэлиэххэ!

СОРУК: БИИР ТЭҤНИК, ЭРИЭ-ДЭХСИТИК

Олох-дьаһах комбинатын комсомольскай-ыччат коллективтара ССКП XXVI съеһин чиэһигэр биллэриллибит 26 ударнай нэдиэлэлэргэ үлэ үрдүк оҥорумтуотун ситиһэр соруктаах үлэлииллэр.

Ол эрээри сорох коллективтарга балаһыанньа бэрдэ суох. Холобур, бүрүүкэлэри тигэр «Эрчим» коллектив балаҕан ыйын устатыгар 1200 солк. бородуукцуйаны оҥоруохтааҕын ый бастакы икки нэдиэлэтин түмүгүнэн бааран-суоҕа 250 солк. үлэни толорон сорудаҕын толорбот куттала үөскээтэ. Эмиэ итинник мараххан балаһыанньа тас таҥаһы тигэр «Смена» коллективка үөскээтэ: 1000 солкуобайдаах үлэни бу ый устата оҥоруохтаахтарын 161 солк. эрэ тиктилэр.

Былаан тохтуутун ыччаттар бэйэлэрэ сакаас киирбэтинэн, үлэһит тиийбэтинэн быһаараллар. Сакаас суоҕунан үлэһит иллэҥсийэр дуу, үлэһит тиийбэтинэн сакаас толоруллубат дуу? Коллективтар ударнай нэдиэлэлэргэ былааннарынан эрэ муҥурданнахха дьиҥ-чахчы үрдүк таһаарыылаахтык үлэлиир туһунан толкуйдуохтаахтар.

«Олимп»—эдэр парикмахердар биригээдэлэрэ. Кинилэр ыйга 1000 солк. оҥоруу оҥоруохтаахтарын икки нэдиэлэ устата 463 солк. толорон иһэллэр. Онтон «Объектив» диэн комсомольскай-ыччат коллектива нэһилиэнньэни фотография оҥоруунан хааччыйар. Фотографтар 1500 солк. былааннаахтарын 1015 солкуобайдааҕы хайыы-үйэ оҥорон ыйдааҕыларын куоһарар дьулуурдаахтар.

Ударнай нэдиэлэлэргэ — ударнай үлэни! Бары комсомольскай-ыччат коллективтар бүгүҥҥү соруктара итинник.

В. ПОПОВ.

КЫҺАМНЬЫЛААХ ПОЧТАЛЬОН

Зоя Колесова 1973 сыллаахтан күн бүгүнүгэр диэри Сибээс оройуоннааҕы отделениетыгар почтальонканан үлэлиир.

Кыһыҥҥы бытархан тымныыга, сайыҥҥы оҥуруук куйааска төлөрү хаһыат уонна сурунаал угуллубут суумка сүгэһэрдээх ыыыс маллары кэриэтэ сылдьарын оройуон киинин олохтоохторо үтүөтүк билэтин көрөллөр.

Почтальоннарга бэчээти маллары тарҕатыыны таһынан элбэҕи оҥоруута, ол эбэтэр переводтары тиэрдиигэ, конвертардары, открыткалары атыылааһыҥҥа туһунан былаан тиэрдэллэр. Зоя ону ый, квартал ахсын чиэстээхтик толорон иһэр. Холобур, быйыл атырдьах ыйыгар 20 солк. былааннааҕын 100 бырыһыан толордута.

Тустаах үлэтин таһынан тэрилтэтигэр общественнай үлэлэргэ Зоя активнай кыттыыны ылар.

В. БАРАШКОВА,
биһиги общ. корр.

Бастыҥнарга путевкалар

Республика оскуолаларын үөрэнээччилэрэ сайыҥҥы сынньалаҥҥарын кэмигэр сүөһү аһылыгын бэлэмнээһиҥҥэ сыл ахсын активнайдык кытталлар. Итинник бастыҥтан бастыҥнар ааттара бу күннэргэ быһаарыллыннылар.

Биһиги оройуоммут 5 бастыҥ отчут оҕолорун ЫБСЛКС уобаластааҕы комитета Якутскай—Киренскэй—Якутскай маршрутунан сынньанан кэлэр босхо путевкаларынан наҕараадалаата. Итинник путевкалары ыллылар: Ваня Чичигинаров (Хатылы), Валера Дьячковскай (Сылаҥ), Гоша Сивцев, Слава Михайлов (Мугудай) уонна Павел Матвеев (Одьулуун аҕыс кылаастаах оскуолата).

«СО» корр.

ҮЛЭҺИТ ДЬОН ТУҺУНАН

ОБЪЕКТАН ОБЪЕККА

Оройуон Советын депутата, коммунист Гаврил Александрович Пестерев—оройуоннааҕы коммунальнай предприятиелар уонна туһаран оҥоруу комбинатын биир чулуу үлэһитэ. Кини бириигэдэлиир быһыытынан үлэни-хамнаһы таһаарыылаахтык тэрийэр.

Бу күннэргэ кини салайар 10 киһилээх бириигэдэтэ аасыыт ый 20 чыыһылатыттан саҕалаан орто оскуола саҥа котельнайын маһын үлэтин түмүктээтэ, аны интернат-оскуолаҕа почта дьиэтин ситэриигэ таҕыста.

П. АРЖАКОВ,
прораб.

ХОЛОБУРГА СЫЛДЬАР

Иван Иванович Оконешников лесхозка үлэлээбитэ сүүрбэттэн тахса сыл буолла. Ити үһүк кэм устатыгар кини, үгэс курдук, сорудахтаах үлэтин куруутун үүрэ суобастаахтык толорор. Са курдук, быйыл сааскыттан Кытаанахха котельнай тутуутугар 9 киһилээх бириигэдэни салайбыта. Коллектив үлэтин болдьоҕун иннинэ—ыам ыйын 10 күнүгэр бүтэрэн, 28 тыһ. солк. суумалаах үлэни оҥорбута.

Иван Иванович хас да төгүл сельсовет депутатынан талыллыбыта. Билигин тэрилтэтигэр профсоюз месткомун председателин солбуйааччы.

Өр сыллаах эҥкилэ суох үлэтин иһин хас да төгүл Бочуоттаах грамоталарынан, знактарынан наҕараадаламмыта.

О. ПОПОВА.

Кырдьыктаах дьыала кыайыахтаах

Комментатор колонкалара

Сир шарын үгүс дойдулара, аан дойду общественноһа Холбоһуктаах Нациялар Тэрилтэлэригэр Кампучия норуотун дьиҥнээх уонна сокуоннай представителин сокуоннай миэстэтин төлүгэр түһэрэри модьуйаллар. Итинник представителинэн Кампучия Народнай Республикатын Народнай-Революционнай Совета буолар. Ити боппуруос ХНТ Генеральнай Ассамблеятын билиҥҥи XXXV сессиятынан сибээстээн ордук тыын суолталаах буолла.

Кампучия норуотун суос-соҕотох Кампучия билиҥҥи үлэлии олорор правительствота—Народнай-Революционнай Совет эрэ сирэйдээн көрдөрөр кыахтаах. Кини бу дойду нэһилиэньэтин бары бүттүүн өйөбүлүнэн туһанар уонна бэйэтин политикатын норуот интэриэһигэр туһаайар. Пол Пот режимин уонна геноцида сууллардыы кэнниттэн аасыыт уон иннии ый устатыгар Народнай Революционнай Совет дойдуну төлүгэр түһэрэригэр улахан үлэни ыытта. Кини Кампучия территориятыгар бүттүүнүүтүгэр кодьуустээх хонтуруолу олохтоото, аччыктааһыны суох оҥордо, тыа хаһаайыстыбатын производствотын оннун булларда, промышленность үлэтин сүрүннээһиниигэр билэр-көстөр дьаһаллары ылла, оскуолалар, балыыһалар уонна пагодалар эмиэ аһыллыбыттар. Кэлэр сыл саҕаланыытыгар былаас үрдүкү государственнай органыгар быыбардары ыытыы бэлэмэнэр. Биир тылынан эттэххэ, дойдуну бары өттүнэн төлүгэр түһэрэргэ кини салалтата сөптөөх усулуобуйаны тэрийдэ.

Аан дойду түһүлгэтигэр Народнай-Революционнай Совет маассыа даҕааны уонна атын даҕааны дойдулары кытта эйэ, доҕордоһуу уонна бииргэ үлэлээһин политикатын тутуһар. Кини ХНТ Уставын принциптэригэр сөп түбэһиннэрэн аан дойдуга куттал суох буолуутун көмүскүүр.

Оҥ тыллан барар Пекин гегемонистара, кинилэри кытта америкаскай империалистическай эргимтэлэр, аан дойду реакцията бу дойдуга норуот былааһа бөҕөргөөһүнүн, быһыы-майгы сүрүннээһинин кытары эйэлэһиэхтэрин баҕарбаттар. Кинилэр ХНТ-гар миэстэни Пол Пот—Иенг Сари үөрдэрин бас быһаачыларыгар сабаҕдыылларын туһугар киэҥ пропагандистскай хампаанньаны тэриттилэр. Пекин дьаһалыыахсыттара ити үөрдэр илиилэринэн кампучийскай норуоту суох оҥорорго уонна Кампучияны бэйэлэрин колонияларыгар кубулутарга сорумматтара. Чуолаан, ити Кампучия норуотунан киэр таһылыбыт Пол Пот—Иенг Сари киһи аймах историятыгар саамай хаппыысах режимнэрэ мөлүйүөнүнэн кампучиецтары өлөрүү-өһөрүү иһин, Кампучия экономикатын салгытыы уонна культуратын туйуу иһин эппиэтинэһи сүгэр. Билигин полпотовецтар төбөлөрө Таиланд территориятыгар хорҕойон олороллор, кинилэр Пекин гегемонистарын уонна Таиланд былаастарын ускайдааһыннарынан Кампучия дэриэбинэлэригэр сабыта түһүтэлиир үгэстэннэ. дойдуга быһыы-майгы сүрүннээһиннэ мөһөйдөһөр баайдаларга кубулуйдулар.

ХНТ-гар полпотовскай валачтарга миэстэни хааллардыы бу аан дойдутааҕы тэрилтэ алтын-суолун түһэрэрэ эрэ буолбатах, оччу аһаан кини үтүө аатын баһааҕырдар, аан дойду общественноһын бүтүннүүтүн суобаһын утарар. Полпотовецтар представителлэрэ ХНТ-тэн саттаахтык үүрүллүөх тустаахтар. ХНТ-гэр Кампучия норуотун миэстэтэ кини суос-соҕотох уонна дьиҥнээх представителигэр—Кампучия Народнай Республикатын Народнай-Революционнай Советыгар бэриллиэх тустаах.

Кырдьыктаах дьыала кыайыахтаах.

М. ЯКОВЛЕВ,
ССТА ырытааччыта.

Транспорт үлэтигэр—эриэ-дэхси тэтими

МОЛДАВСКАЙ ССР. Республикаҕа колхозтар икки ардыларынааҕы транспортнай холбоһуктар тэриллэн ситиһиилээхтик үлэлииллэр. Кинилэр бас билиилэригэр колхоһунай-кооперативнай сектор массыыналарын чиэппэрэ бэриллиэ. Хаһаайыстыбалар ханнык эмэ үлэни толорторорго сайаапкалары хаһан баҕарар киллэриэхтэрин сөп. Аналлаах холбоһуктар тыа хаһаайыстыбатын таһаҕаһын аҥарын нэриҥин таһаллар.

Слободзейскай дааҕы «Колхозтранс» автотранспортнай предприятие массыынатын парката 250 массыыналаах. Үлэни таба тэрийии автомашиналар үлэлээбэккэ турар кэмнэрин туоратар кыаҕы биэрдэ, водителлэр үгүстэрэ бириигэдэнэн бэдэрээттэһии бастыҥ ньыматынан үлэлээһиннэрин түмүгэр транспорт таһаҕаһы таһыытын кээмэйэ биллэрдик үрдээтэ.

—Холбоһук водителэ коммунист Валерий Росовскай (үөһээ снимокка) ударнайдык үлэлиир. Кини автомобила колхозтар хонуу ларыттан элеваторга күн ахсын 100-тэн тахсалыы тонна бурдугу таһар. Холбоһукка үлэлээбитин устатыгар Валерий Алексеевич социалистическай куоталаһыы кыайыылааҕынан бииргэ эрэ тахсыбыт буолбатах.

Уҥа снимокка: диспетчер Раиса Никифоровна Архипчук бурдук таһыытыгар автотранспорт харгыһа суох үлэлиирин хааччыйар.

А. Гринько фотота.
ССТА фотохрониката.

Редакцияҕа сурук кэллэ

ДОНОРДАРГА МАХТАЛ

«Күн туллара, күнэһэ быстара буолла» диэччилэр сахалар саамай ыараханн кэмнэригэр. Ол кэмҥэ түбэһэ түһэн абыраабыт дьоннорун «күнүм-ыйым» диэччилэр кинилэр. Билиҥҥи биһиги олохпутугар оннук аттанар дьонноруннан донордар эмиэ буолаллар. Ардыгар хаһан да оҥ түһүлан санаабакка сылдьаҥҥын донор буолан хааллыаххын эмиэ сөп. Ол советскай дьон майгылара-сигилилэрэ, советскай общество олоҕун сиэрэ.

«Күндү редакция!—диэн үгэс буолбут тылларынан саҕаланар бу сурук.—Мин үс ыйы сытан эмтэммитим. Быйыл сайын от ыйыгар хааным улахаҕнык баран, өлөргө тиийэр кутталга киирбитим. Балыыһаҕа хаан суох этэ. Онуоха бэһүүлэрим дьоно баҕа өттүлэринэн бэйэлэрин хааннарын биэрэн, миигин өлөрбүттэн быыһаатылар, олоххо икки төгүл эргиттилэр. Дьоммор-сэргэбэр, кыһамньылаахтык эмтээбит үлэһиттэргэ—олууттан өрүһүйбүт үтүө дьоннго, оҕолоругар уонна бэйэм аппыттан ис сүрэхпиттэн махтанабын»—диэн суруйар Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо С. Г. Шепелева.

Итинник күндүттэн күндү, олор-хаалар күнүгэр өрүһүйэтэ буолар советскай олох сиэрэ.

АРАБСКАЙ ААТТАР

Антропонимика

(Бүтүүтэ. Иннин ахсаана 112 №-гэр көр).

Холуонуттан колуонуга уларыйбакка көһөрүллэр баһымсыын курдук арасааннаһа арабтарга суох. Бэрт дьиҥнээх эрэ саамай биллиилэх дьон бэйэлэрин үрдүк төрүттэрин чорботон көрдөрөргө арааһынааннаһа ылыллаллар. Мусульманскай дойдуларга скибатигэй Али итиэнэ кини төрүөхтэрэ—Хасан, Хусайн, Муса имамнар ааттарынан *Алавы, Хасани, Хусайни, Мусави* диэн арасаанннаһалар тарҕамыттара.

Нисба—бочуоттаах эпитет, биһигэр төрөөбүт сир, төрүт обугэ аата. Кини ысм кэнниттэн турар: *Шамсу-д-дин* «солнце веры», *Ал-Димашки* «дамасский», *Гуссейн Гуслия ал-Багдади*. Европа тылыгар тылбаастааһыныгар нисба арасааннаһа—буолар: *Ал-Багдади* Абу-л-Хасан.

Хитаб—нисба элемента—бочуоттаах звание. Кини *ад-Дин* диэн бүтүүлээх, үксүгэр исм иннигэр турааччы: *Нур-ад-Дин Мухаммед, Шамсу-д-Дин Абу-л-Хасан Али* уо. д. а.

Лакаб арабтарга киэҥ ойдөбүллээх. Кини хос да аата, званиета да, дуоһунас да аатын бэлиэтиэн сөп. Бочуоттаах хос аат өссө Мухаммед саҕана үөскээбитэ. Кини бэйэтэ *Расулуллах* «посланник Аллаха» дэнэрэ. Кини көмөлөһөөччүлэрэ ураты хаачыстыбаларын көрдөрөр лакабтаахтара: абаҕата *Хамза* уһулуччу эр санаалааҕын иһин *Асадулло* «лев Аллаха», полководец *Халид Ибукльалид* элбэх кыргыһыыларга кыайталаабытын иһин *Сайфулла* «меч Аллаха» диэн хос ааттаахтара. Мухаммед кэнниттэн баһылаан сылдьыбыт халифтар арааһ лакабтары ылыныталлара испиттэрэ: *Амируломуминин* «повелитель правоверных», *Ал-Мансур* «победитель», *Ар-Рашид* «идущий правильным путем», *Ал-Амин* «доверенный». Халифтар лакабтара кэнникинэн улам уустугуран, элбэх тыллаах испитэ. Оннук, холобур, *ал-Кахир Виллах* «побеждающий при помощи Аллаха» халиф кинини утары турбут икки полководеһы кыайталаан баран, *Аларитакин мина дилла лидинилла*, «отмщающий врагам Аллаха во имя веры Аллаха» диэн лакабы ылыммыта. Хойут министрдэргэ, полководецтарга бочуоттаах лакабтары эмиэ иҥэрталиир буолан барбыттара. Тиһэҕэр, лакаб кэннэрү хос аакка кубулуйбута: *Ат-Талиб* «ученый», *Ас-Сиддик* «правдивый», *Аз-Захиби* «золотистый».

Куньа уонна насаб сирэй ааттан (исм) таһаарылларлар, оттон хитаб, лакаб, нисба аат булгуччулаах компоненнара буолбаттар, кинилэр баалларра да, суохтара да сан биир.

Ааттар таһыгин быспакка уларыйа-тэлэриһэ тураллар. Ханнык баҕарар социальнай бөлөхтөр кинилэргэ эрэ сыһыаннаах уустук ааттардаах буолаллар. Холобур, суруксут дьону *марга* «писец», коранны ойдоруттэн ноһосуус аҕар дьону *карм* «чтец» диэн эбиэ ааттыыллара. Биллиилээх суруйааччылар, учуонайдар ортолоругар куньа итиэнэ насаб киэҥник туттуллаллара, онуоха куньа бочуоттуур, насаб судургутутар (нууска чугаһатар) суолталаналлара. Философ, врач, учуонай, поэт *Ибн-Сина* (980—1037) төрүүтүгэр ылбыт сирэй аата (исм) *Хусайн* (*Хасан* «хороший») диэн эбит. Кэлин ити аата букатын умнулубут, туттуллубат буолбут. Кини аата *Абу-Али Ибн-Сина* (Европаҕа билэрэ *Авиценна*) диэн буолбут. Сахалыыта таһаарыахха «Али аҕата Сина уола» диэн буолар. Ол аата кини Али диэн уоллаах, Сина диэн аҕалаах буолбатах. Абу диэн куньянан саҕаланар аат—бу сословнай звание, оттон бэйэтэ Сина сэнэ биһиэр хос сирэ этэ (обүгэ аата). Хор итиннилэр баллар!

С. ЖИРКОВ.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай—21-505.

«Санга олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карл Маркса 12. Тираж 3150

№ ЗАКАЗА 115.